

Österåkers hembygds- och fornminnesförening



Information om föreningen

Österåker har mycket att erbjuda oss som uppskattar den blandning som här finns av natur och kultur, både vad gäller gången tid och den tid vi nu lever i. Hembygdsföreningen tar vara på dessa värden genom att dokumentera, forska och sprida kännedom om de kulturella värdena. Bygden har många spår från en intressant forntid.

En viktig uppgift för hembygdsrörelsen är att följa och aktivt delta i de samhällsprocesser som kan påverka vår kulturmiljö, våra fornminnen och vårt historiska arv. ÖHF engagerar sig i samhällsutvecklingen, främst i kommunens planering av nya områden där vi vill vara med och påverka så att kulturhistoriskt intressanta byggnader och miljöer bevaras. Vi tror att ett engagemang för kulturfrågor utgör en av hörnpelarna för att forma ett bra samhälle. Vi vill även medverka till att sprida kunskap om viktiga historiska händelser som präglat vår bygd.

Föreningen bildades 1947. Det är en ideell förening, partipolitiskt och religiöst obunden. ÖHF är den största av Österåkers hembygdsföreningar. De övriga är hembygdsföreningarna i Ljusterö, Roslags-Kulla och Husarö samt Husarö Lotsmuseum.

Föreningens ekonomi är helt beroende av medlemsavgifter och gåvor.

Av cirka 1 000 medlemmar är ett hundratal aktiva och arbetar företrädesvis i föreningens olika kommittéer.

Uppskattade inslag i medlemsverksamheten är, t.ex. guidade kulturvandringar och ett antal hembygdskvällar i Vita huset med föredrag eller underhållning. Föreningen anordnar – eller är delaktig i – flera publika arrangemang i den kommunala hembygdsparken.

Genom medlemstidningen Milstolpen kommunicerar föreningen med medlemmarna. Milstolpen kommer från och med 2016 ut med tre nummer varje år. Tidigare s.k. ”Stora Milstolpar” ersattes samtidigt av en årsbok. Första numret behandlar Åkers Kanal – samma tema som utställningen som från och med januari 2016 visas på hembygdsmuseet.

Föreningsfakta – Österåkers hembygds- och fornminnesförening (ÖHF)

Besöksadress: Vita huset, Ekbacken, Centralvägen 55, Åkersberga

Postadress: Box 606, 184 27 Åkersberga

Telefon: 08-540 679 80 (telefonsvarare)

E-postadres: mail@milstolpen.org

Hemsida: www.milstolpen.org

Bankgiro: 5632-8511

Plusgiro: 9814-5

Antal medlemmar: Cirka 1 000

Kulturhusen

ÖHF disponerar och har ansvar för underhållet av nio gamla kulturhus varav fyra ligger i hembygds-parken i Ekbacken. För mer information om våra museer, se fliken "Museer" på hemsidan.

- **Hembygdsgården, "Vita huset", Ekbacken, Åkersberga**
Huset var en gång annex till prästgården vid Österåkers kyrka och var då vitrappat. I stället för att riva huset flyttades det på 1980-talet till Ekbacken. Rappningen togs bort när huset flyttades, men namnet fick huset behålla. Det finns också en dansbana under tak i anslutning till huset. Det går att hyra både huset och dansbanan till privata fester och sammankomster.
- **Båtsmansmuseet, Ekbacken, Åkersberga**
Museet har öppet första söndagen i juni, juli och augusti och även i samband med evenemang på Ekbacken som ÖHF anordnar. Stugan flyttades på 1950-talet till Ekbacken från Kottlö, en plats i närheten av Smedbybäckens utlopp i Åkers kanal.
- **Torp Moberg, Ekbacken, Åkersberga**
Hys ut av föreningen till privat verksamhet. Öppet söndagar 12.00 – 16.00. Försäljning av keramik och kaffeservering. Stängt juli – augusti.
- **Torp Berggren, Ekbacken, Åkersberga**
Hys ut av föreningen till privat verksamhet.
- **Hembygdsmuseet, Stenhagsvägen 25, Åkersberga**
Öppet första söndagen varje månad 11.00 – 15.00. I museet finns alltid en utställning på visst tema. 2016 invigdes utställningen om Åkers Kanal och trafiken på denna.
- **Tant Klaras stuga, Stenhagsvägen 25, Åkersberga**
Utanför hembygdsmuseet. Hys ut av föreningen till privat verksamhet.
- **Hagbystugorna, vid Österåkers Golfklubb**
Hys ut av föreningen till privat verksamhet.
- **Stenhagens handel, Stenhagsvägen (mitt emot Hembygdsmuseet)**
Disponeras av Österåkers slöjdförening. Öppet första söndagen varje månad 12.00 – 16.00. Försäljning av hemslöjd och kaffeservering.
- **Tingshuset, Norrö, Åkersberga**
Nedre våningen disponeras av Österåkers slöjdgille. Öppet sista söndagen varje månad 12.00 – 15.00. Försäljning av hemslöjd och kaffeservering.
På övre våningen finns Skolmuseet. Visning av Skolmuseet för t.ex skolklasser kan bokas på mail eller på telefon till ÖHF.

Skrifter

ÖHF sammanställer och/eller ger ut skrifter som har anknytning till Österåkers kommun och dess historia. Vilka skrifter som ÖHF ger ut finns upptagna på en förteckning under länken "Beställning av skrifter" på hemsidans första sida.

Fotoarkivet

Föreningen förvaltar ett fotoarkiv med en unik bildskatt bestående av cirka 10 000 gamla fotografier

med motiv från miljöer i Österåker och människor som bott i kommunen. Bilder från arkivet kan beställas under en länk på hemsidans första sida.

Arbetsgrupper

Mycket av arbetet i föreningen sker genom frivilligt ideellt arbete av föreningens medlemmar. Man bidrar med det man känner att man vill och kan arbeta med. Det finns alltid behov av fler aktiva medlemmar. Finns det något som du brinner för så tag kontakt med oss på telefon eller mail så kontaktar vi dig. Nedan beskrivs övergripande de arbetsgrupper som verkar i ÖHF.

- **Medlemsinformationsgruppen**

ÖHF:s medlemstidning heter Milstolpen. Från och med 2016 kommer den ut med tre nummer årligen (den s.k. "lilla Milstolpen"). Genom denna skrift informeras medlemmarna om aktiviteter och aktuella händelser. Den tidigare utgivna "stora Milstolpen" har ersatts av en årsbok som kommer ut i början av året och som behandlar ett aktuellt tema.

- **Torpgruppen**

Arbetet med inventering av de civila dagsverkstorpen påbörjades 1982. Det bedrivs i form av en studiecirkel i Studieförbundet Vuxenskolas regi. Arbetet inriktas i första hand mot de 35 torp som fanns kvar 1895 eftersom det brådskar med att intervjua personer som har minnen från de sista torpen och att dokumentera de byggnader som ännu är någorlunda oförändrade. Gruppen tar mycket gärna emot upplysningar om torp och torpare. Arbetet inleds med att gruppen besöker torpet och gör uppmätningar av bostadshuset och av tomtplatsen. Gruppen fotograferar och antecknar allt av intresse. Resten av arbetet är studier av olika slag, framför allt i kyrkoböcker, kartor och bouppteckningar. Ambitionen är att klarlägga vilka personer som har bott på torpet. I bästa fall kan det finnas ett torparkontrakt eller en person som kan berätta om livet på torpet. Resultatet av forskningen samlas i pärmar som deponeras på biblioteket i Åkersberga centrum där de finns tillgängliga i Roslagssamlingen.

- **Programgruppen**

Upprättar årligen en aktivitetsplan. Den kan gälla utflykter, guideade kulturvandringar, hembygdskvällar med underhållning eller intressanta föredrag. Har även ansvar för att informera medlemmarna om aktiviteter och evenemang.

- **Byggnadsvårdsgruppen**

ansvarar för – och leder – det löpande underhållet av föreningens byggnader. De besiktigar föreningens byggnader och redovisar resultatet för styrelsen samt föreslår vilka underhålls-åtgärder som bör utföras under det kommande året. Om behov finns inhämtar de råd och anvisningar från antikvarisk expertis för att åtgärderna ska bli lämpliga med hänsyn till byggnadens ålder och karaktär. Gruppen består av ett arbetslag av ideellt arbetande personer.

- **Fotogruppen**

Vårdar och administrerar föreningens rika fotoarkiv. Basen i arkivet är de fotografiska glasplåtar som bröderna Harling tog underförsta hälften av 1900-talet. Samlingen är ett ovärderligt kulturhistoriskt dokument som ger oss kunskap om bilder, miljöer och personer i vår kommun. Nya fotografier tillförs kontinuerligt samlingarna och vi är mycket tacksamma om vi får låna bilder som vi kan skanna in i vår dator.

- **Fornminnesgruppen**

Skyddar och informerar om Österåkers fornminnen och kulturlandskap och samarbetar med arkeologer och Arbetsgruppen Långhundraleden. Den fungerar också som en referensgrupp vid exploatering av känsliga områden. Gruppen gör utflykter till fornminnesområden och medverkar i kulturvandningar och visningar för allmänheten.

- **Arbetsgruppen Långhundraleden**

En forskningsgrupp bestående av fritidsarkeologer, lokalhistoriker och akademiska forskare som undersöker händelser och platser längs Långhundraleden i Uppland, från Trälhavet till Gamla Uppsala. Från de 15 hembygdsföreningarna i området deltar två representanter från varje förening i regelbundna möten och projekt. Arkeologer medverkar som föredragshållare och korresponderande ledamöter. Gruppens uppgifter är att studera vattenleden och dess omgivningar – främst under järnåldern, att i projektgrupper studera boplatser, hamnar, broar, kommunikationer och vattennivåer samt att informera om aktuell forskning genom föredrag och dokumentation.

Mer information finns på arbetsgruppens hemsida www.langhundra.nu/langhundraleden/

- **Evenemangspoolen**

Gruppen är en resurspool av intresserade medlemmar som hjälper till vid de olika evenemang som anordnas på Ekbacken. Arbetsuppgifterna varierar beroende på evenemangets art. Ofta innebär det planering, förberedelser, servering och försäljning.